

Махамбет университетінде «Махамбет» журналының тұсауы кесілді

«Махамбет» республикалық әдеби-мәдени, танымдық журналының жарық көруі бәрімізге бір көп күткен қуаныш болды. Басылымның алғашқы саны жарық көрген тұста осы жылдың наурыз айының 4-інде журналдың тұсауы Халел Досмұхамедов атындағы Атырау университетінде осы білім ордасының ректоры, педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор Идрисов Саламат Нұрмұханұлының қолдауымен кесілген-ді. Содан бері басылымның төрт саны жарық көрді. «Махамбет» журналының құрылтайшысы әрі шығарушысы «Болат-медиа» мекемесінің жоспарына сәйкес 2020 жылдың желтоқсан айының 4-і күні Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде (Орал қаласы) аталмыш журналдың бір жылдық толық санының таныстырылымы өткізілді. Ел Тәуелсіздігі мерекесі қарсаңында «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында өткізілген «Махамбет» журналының таныстырылым-тұсаукесерінің эпитафия ретінде Махамбет сынды қыранқия биігіндегі ақынның «Арғымақтың баласы аз оттар да, көп жусар, Азамат ердің баласы аз ұйықтар да, көп жортар» секілді өлең тармақтары алынды. Модераторы: Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы, «Рухани жаңғыру» институтының директоры, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі, «Махамбет» журналының ақылдастар алқасының мүшесі. Таныстырылым бағдарламасына сәйкес басқосу Ықыластың «Кертолғау», Махамбеттің «Қиыл қырғыны» күйлерімен ашылды. Аталған күйлерді асқан шеберлікпен

кобыз аспабында «Мәдениет және өнер» факультетінің I курс студенттері («Дәстүрлі өнер» мамандығы) *Гүлжанар Жайғали, Дарина Ақбалеева, Зарина Өтепбергеновалар* орындады. Жетекшісі: *Ерғалиева Айгүл Темірболатқызы*, өнертану ғылымдарының кандидаты, доцент. Одан әрі «*Махамбет рухын пір тұтып...*» (*Дауылпаз ақын өлең-жырлары бүгінгі ұрпақ жадында*) тақырыбында университет студенттері ақын өлеңдерін оқыды (*Ғабиден Ғабитов, «Қызғыш құс»; Ернұр Кінәмаев, «Атадан туған аруақты ер» («Филология:қазақ тілі» мамандығы, IV курс); Ернұр Изимов, «Желп-желп еткен ала ту» (Филология:қазақ тілі, III курс); Айтуған Тастенов, «Күн қайда?» (Филология:қазақ тілі, II курс); Зейнұр Бекболатұлы, «Ереуіл атқа ер салмай» («Мәдени-тынығу жұмысы» мамандығы, II курс); Данара Төлегенова, «Арғымақ, сені сақтадым» (Филология:қазақ тілі, I курс); Жанерке Матышева, «Жалғыздық» (Қазақ тілі мен әдебиеті, I курс); Жетекшілері: Ақболатов Айдарбек Ахметұлы, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің орыс филологиясы кафедрасы меңгерушісі м.а., PhD, қауымдастырылған профессор; Мамбетова Әсел Иманғалиқызы, Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген қайраткері, «Дарын» Мемлекеттік сыйлығының иегері; Искакова Индира Идиятқызы, аға оқытушы, магистр). Сондай-ақ «*Тебіреніп шынайы жыр арнадым, Салмақ салып саналы жүрегіме*» тақырыбында ақынға арнау арналды («Аманат». *Нұртілеу Қадырқұлов («Филология:қазақ тілі» мамандығы, III курс); «Ғашықтық». Әділ Ахмет («Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы, I курс). Жетекшісі: Мұханбетқалиев Әскен Самұратұлы, филология факультетінің деканы, п.ғ.к., доцент).**

Кезек «Махамбет» республикалық әдеби-мәдени, танымдық журналының тұсаукесер рәсіміне келген кезде ортаға ел азаматтары *Н.Х.Серғалиев, Ж.Д.Ақбай, А.Б.Бақтыгереева, Қ.Т.Төлеуішов, Ә.Махамбетқызы, Б.Е.Халиолла, М.Х.Шүйіншәлиева Ж.С.Ғалиевтер* шақырылды. Алғашқы құттықтау сөзді М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің ректоры, б.ғ.к., профессор, Қазақстан Ұлттық Жаратылыстану ғылымдары академиясының академигі, «Махамбет» журналының ақылдастар алқасының мүшесі *Серғалиев Нұрлан Хабиболлаұлы* алып, толғанысты ойын былайша өре білді: *Ардақты ағайын! Қадірлі әріптестер! Іргелі махамбеттанушылар тұжырымдарына сүйене айтсақ, Махамбет – қыранқия биігіндегі ақын. Махамбет – от ауызды, орақ тісті шешен. Махамбет – егемен елдіктің өшпейтін рухы. Махамбет – ұлттық менталитетімізге тән ерлік пен елдіктің өшпес рухы. Махамбет – өмірдегі қасіреттің синонимі, өнердегі қасиеттің символы. Махамбет – ұлттық тұлға, ол-батыр, ақын, күйші, азаттық жолындағы күрескер. Махамбет – қазақ халқының ХІХ ғасырдың алғашқы жартысында жасаған ірі тарихи тұлғасы, жыраулық поэзияның біртуар дара жұлдызы, сирек суреткерлік дарын иесі, дәстүр жаңғыртушысы. Махамбет – өз дәуірінің тынысын, талабын дұрыс түсініп, көре білген майталман ғұлама. Махамбет – сөздің қуатын, құдіретін, тұңғиығын терең барлаушы. Махамбет – сөздің магиялық күшін, эмоциялық қуатын, эстетикалық әсерін*

күшейтуші, самғау биікке көтеруші. Махамбет батыр ерлік ісімен, үлгілі сөзімен халық шешендігіне қаһармандық рух дарытқан. Ол – халық алдында әділетсіз хан-сұлтанды әшкерелеп, масқаралап, тайсалмай сөйлейтін жауынгерлік шешендік сөзге үлес қосушы. Демек, бүгінгі ақын баба атындағы университетімізде тұңғыш рет тұсауы кесіліп отырған «Махамбет» журналы қайталанбас ақын рухын асқақтатса дейміз. Журнал – мерзімді басылым ретінде бұқаралық ақпарат құралдарының бірегей түрі. Осы журналда баба тағылымына қатысты зерттеулер кең көлемде баяндаларына, ғылым, білім саласындағы деректерге тереңірек талдау жасаларына, басылым өзіндік ұстанған көркемдік бағытына орай қоғамдық пікірді қалыптастыруға ықпал етеріне сенемін. Қымбатты қауым! «Махамбет» журналын ұсынудағы мақсат – бабаларымыз жөнінде кейінгі ұрпақ өкілдеріне мейлінше мол мәлімет көздерін ұсыну. Бүгінгі басылым махамбеттанудың тың жолы болғай! Осы жолда баршаңызға Махамбет баба рухы жар болғай!»

Өз тұсында «Махамбет» журналының құрылтайшысы әрі шығарушысы «Болат-медиа» мекемесінің директоры, «Үш қоңыр» республикалық әдебиет, мәдениет және өнер газетінің бас редакторы *Батыр Болат Батырұлы*, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің құрметті профессоры, өлкетанушы ғалым *Жайсаң Ақбай Досболатұлы*, ақын, Қазақстан Жазушылар одағының Батыс Қазақстан облысы филиалының төрағасы *Халиолла Бауыржан Ергенұлы*, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университетінің профессоры, филология ғылымдарының докторы *Жүсіп Қадір Өтегенұлы (онлайн)*, ақын, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, Қазақстан Республикасының әдебиет пен өнер саласындағы Мемлекеттік сыйлығының иегері, «Алаш» Халықаралық әдеби сыйлығының иегері, «Құрмет» орденінің иегері *Бақтыгереева Ақұштан Бақтыгерейқызы*, театр қайраткері, «Шапағат» медалінің иегері *Төлеуішов Құжырғали Төлеуішұлы*, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университетінің профессоры, ҚР Білім беру ісінің үздігі, өлкетанушы ғалым *Шамғонов Аманкелді Шамғонұлы (онлайн)*, ақын, Қазақстан Республикасына еңбек сіңірген мәдениет қайраткері, «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері, «Құрмет» орденінің иегері *Қыдырниязова Шолпан Батырқызы (онлайн)*, С.Бәйішев атындағы Ақтөбе университетінің тәрбие ісі және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректоры, ф.ғ.к., доцент *Миров Мұхтар Орынбасарұлы (онлайн)*, «Ел және мұғалім» газетінің бас редакторы *Ғалиев Жанбол Серікұлы (онлайн)*, БҚО «Рухани жаңғыру» өңірлік жобалық кеңсесінің жетекшісі *Әдемі Махамбетқызы*, Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университетінің профессоры, тарих ғылымдарының кандидаты *Құрманалин Самат Бақытжанұлы*, «Жайық үні» ЖШС директор-редакторы *Шүйіншіәлиева Мира Хамзаққызы* сөз алды. Таныстырылымның түйініне орайлас М.Өтемісов атындағы Батыс

Қазақстан университетінің ғылыми жұмыс және халықаралық байланыстар жөніндегі проректоры, география ғылымдарының кандидаты, профессор *Ахмеденов Қажымұрат Мақсатұлы* сөз алып, басылым қадамына құтты болсын айта келе, журнал келешегінің мазмұнды да мәнді болуына орайлас толымды толғаныстарымен былайша бөлісті: *Қадірлі зиялы қауым! Бізге жеткен Махамбет ақын жырына бойласақ, Махамбет – өз дәуірінің тынысын, талабын дұрыс түсініп, көре білген айбынды ойшыл ақын. Сол себепті де ол әдебиетті жаңа бағытқа бұрды. Ең бастысы – көркем әдебиетті хан сарайынан шығарып, бұқара ортасына әкелуші. Әдебиеттің міндеті әміршіге қызмет ету емес, қоғамға қызмет ету деп білді. Қоғамға қызмет етуді әр адамға, оның сезіміне әсер ету, оның бойына рух дарыту, сөйтіп көпшілікке ықпал ету ғана емес, қоғамға қызмет ету деп білді. Бұл ретте Махамбет – сөздің қуатын, құдіретін, тұңғызын терең барлаушы да. Ол көркем поэзияның өзіне тән табиғи функциясын қайта жандандырды, дамытты. Басқаша айтқанда, Махамбет – сөздің магиялық күшін, эмоциялық қуатын, эстетикалық әсерін күшейтуші, самғау биікке көтеруші. Демек, Махамбет баба мұрасы – ұлттың құндылық көзі. Әріптестер! Махамбет университетінің шаңырағын биіктетер, білім ордасының имиджін еселей арттырар жаңа журналымыз құтты болсын! Басылым университеттің ғылыми әлеуетін байытқай!»*

Иә, Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев айтқандай, *«қазақ жырының ой-санасы – Абай, ар-намысы – Махамбет. Абайдың гibrатымен, Махамбеттің жiгерiмен еңсе тiктеген әлеуметтiз. Бiрi – рухани ұстазымыз, бiрi – рухани ұранымыз»* емес пе. Ақын Рафаэль Ниязбекше қайырсақ, *«Жарқылдап көкте ойнаған, Махамбет – жасын найзағай, Болашақ қамын ойлаған, Толықсып туған найзалы Ай. Кешсе де бәрін азаптың, Арымас Алаш арысы. Махамбет – батыр қазақтың, Бұлқынған асау намысы»* екенін білгенге не жетсін!

Бұл күнге орай Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің ғылыми кітапханасының директоры *Тоты Еркінқызы Әлімбекерованың* жетекшілігімен *«Махамбеттану: кешегісі, бүгінгісі, келешегі»* тақырыбында кең ауқымды зерттеу еңбектер көрмесі ұйымдастырылды. «Махамбет» журналының таныстырылымы естелік фотосуретке түсу сәтімен тұжырымдалды.

Абат Қыдыршаев,
*Махамбет Өтемісов атындағы Батыс
Қазақстан университетінің «Рухани жаңғыру» институтының директоры*